

Latv. Ned

„Rakstu Avots“ Nr. 4.

Mahz. Dr. U. Pipirs

Kristīgā laulība

(vīnaš buhtiba, nošihme un usdewumi).



Rigā, 1937.

Izdeweja Gw.-Lut. Bašnizas wiršwalde
Redaktors mahz. G. Šaurums.

Redakzijas adr. Rigā, Bīlandes eelā 2, ds. 9.

„Rakstu Avots“ Nr. 4.

Latv. Red.

Mahz. Dr. U. Pipirs

Kristīgā laulība

(vīnas buktība, nosīhme un usdewumi).



Rīgā, 1937.

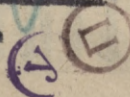
Izdeweja Ēw.-Ēut. Basnizas wiršwalde
Redaktors mahz. G. Šaurums.

Redakzijas adr. Rīgā, Wilandes eelā 2, ds. 9.

L. V. R.
In. 350899

~~10464R~~

0308028646



Grahmatšpeestuve „Grahmatruhpneeks“
Rigā, Pils eelā 14.



Pirmā nodala.

Mušu laulības kopdīšves un tikumības irščana.

Šīs parādības zehloni un apkarošana.

Mehs pahrđsihwojam leelas un švarigas pahrmai-
nas kà šavà personigà, tà walšts dšihwē. Ir pagahjušči
tifai trihs gadi, kad 1934. g. 15. maija notikumi muhs
atšwabinaja no politiško partiju wirskundšibas un atbrih-
woja zeku muhsu tehwiņas labateem dehleem uš Latvijas
walšts dšihwes atjaunoššanas šwehtigeem darbeem. Ar
išbrihnu mehs wehrojām, žif daudš jau ir padarits ščini
ihjajà laika šprihdi, šefojot Walšts Prezidenta un Wadona
Dr. Karla Ulmana eerošinajumeem politiškas, šaimneeziš-
kas un sozjalas dšihwes darba laukos. Mehš no širdš
preezajamees par to, ka Latvija ir atkal godà zelta pah-
rejo kulturās tautu widū, un mehs wiši ešam gatawi, žif
katrs špehjam, strahdat pee šawas tehwiņas politiškas,
šaimneeziškas, sozjalas un tikumības dšihwes išweidošča-
nas.

Bet mehs to waram išdarit tifai tad, kad ešam gata-
wi uš paščkritiku, kad walširdigi atšihstam šawus truh-
kumus un kluhdas, kas muhsu darbu wehl kawē un mums
stahw zekà špraušto mehrti šašneegt. Mums naw jabai-
das no šawu nepilnibu atšihšanas, bet mums ruhpi-
gi japahrbauda to zehloni un jamekle derigi lihđšekli wiru
nowehrščana.

Un tašdu truhkumu un kluhdu wehl ir daudš wišās
muhsu walšts un individualas dšihwes nošarēs. Par
weenu no šwarigakeem, t. i. par muhsu laulības kopdših-
wes un tikumības irščanu, mums ščeit buhs jarunà, jo
lauliba ir wišās žilwezigas šabeedribas šahkums un pa-
mats, beš winaš nemaš naw domajama kà pati žilweze,
tà ari winaš kultura. Šapehž ščim pamatam, protams,

jobuht stipram un wejelam, jo ikkatra lauliba, ikkatra gimene ir ūuhnina tautas organiſmā. Un kad ūhis ūuhninas ſirgſt, tad tautas wejeliba un labſlahjiba ir apdraudeta. Šho pahrdomajot mums top ſkaidrs, ka lauliba nemaſ naw kaut kahda priwata, bet ſabeedribas, tautas un walſts leeta.

Dai pahrleezinatos par ſazitā pareiſibu, paſkatiſimees maſleet ſtatistiſkos datos, ko ſakopojuſi muhſu galwas pilſehtas dſimtsſarakſtu nodala par wehdejeem diwi gadeem. Tur redſam, ka 1935. g. Riġā ſalaulati 4185 pahri, bet ſūkirti tanī paſchā gadā 1110 pahri, kas ſaſtahda 26 $\frac{1}{2}$ % t. i. wairaf neſā weenu zeturtdaku no ſalaulato kopſkaita. 1936. g. ſalaulati 4755 pahri, bet ſūkirti 1033 t. i. 21 $\frac{3}{4}$ %, jeb wairaf neſā weena peektā dala no ſalaulato kopſkaita. Tuwaf eedſiſinajotees ſchinis ſkaitlos mehs wehrojām, ka laulibas kandidati apprezas gandrihſ weenados gados, pee kam wihrs paraſti ir druſku wezaſs. 1936. g. ſalaulato ſkaitā bija 32 pahri ſtarp 18—20 muhſūu gadeem un 75 pahri ſtarp 60—65 gadeem. Ja manta pamudinaja dotees laulibā, tad paraſti laulato mantigā puſe ir wezaka. Muhſu likumi atkauj dotees laulibā ſee-weetem 16 g. wezumā un wihrefſheem 18 g. wezumā, bet lihds pilngadibas ſaſneegſchanai tad wajadſiga wezaku waj aiſbildnu atkauja. Daſchos gadijumos pat 14 un 16 g. wezas meitenes jau tapuſchas mahtes.

Pahrbaudot datus par ſūkirtām laulibām, mehs atrodām, ka wiſbeeſchaf ſūkiras pehz 5—10 g. kopdſihwes. Kad agraf ſeewetes demās laulibā, lai eeguhtu Latwijas pawalſtneezibu, tad tagad ſchahda parahdiba naw wairs wehrojama. Inteligenze ſūkiras pa leelafai dalaſi ſawſtarpeji weenojotees, jo ta netwehlas ſawas laulibas dſihwes neſaſtanas iſpauſt ſweſheem zilweſeem, pee kam ſūkiriſchanas eeroſinajumi ſcheit wiſbeeſchaf nahſ no ſee-wu puſes. Domehr gandrihſ trihszeturtdakas laulibas ſtrihdus leetas nemar ſawſtarpeji weenotees par ſūkiriſchanos, un teeſai jalemj, turai puſei taiſniba. Samehrā reti uſdod par ſūkiriſchanas eemeſleem laulibas pahrſapſchanu waj neauglibu. Wiſbeeſchaf laulibas kopdſihwe ſabruht

ſawstarpejas ſimpatijas truhkuma dehl, ois apnikuma, ree-
 buma, meefas truhkumeem u. t. l. ſchkirſchanas praſi-
 bas par brutalu iſtureſchanos, peem., par ſeewas ſich-
 na, tagad reti kad eeroſina. Weenigaiſe fakts, kas icho
 druhmo laulibas ſchkirſchanas ainu padara druſfu gai-
 ſchaku ir tas, ka no wijam ſchirtam laulibam tikai ap 5%
 ſkar lauku eedſihwotaju aprindas. Beſ ichaubam ichis
 laulibas kopdſihwes nejaſkanas ſtipri ectefme atteezibas
 ſtarp dſimſtibu un mirſtibu. Ta pehz augſcha mineteem
 dateem dſimuſcho ſkails 1935. g. bija maſaks par miruſcho
 ſkailu t. i. 4797 dſimuſcho pret 4830 miruſcheem. Tur-
 pretim 1936. g. dſimuſcho ſkails bija druſku leelaks par
 miruſcho ſkailu t. i. 5031 dſim. pret 4753 mir. No ta
 redſams, ka dſimuſcho un miruſcho ſkailki gandrihs weena-
 di ar neleelu ſwahriſtiſchanos uſ weenu waj otru puſi. To
 apſtiprina ari Latwijas ewg. lut. baſnizas archibiſkapa
 pahriſkats par 1935. g., pehz tura kriſtito behrnu ſkails
 1935. g. bijis 14.125, bet miruſcho 12.003 t. i. 85% no
 dſimuſcho ſkaila. Schee ſkailki, ſaka archibiſkaps, runajot
 loti nopeetnu walodu. Sawâ pahriſkatâ par 1934. g.
 wiſch esot aſrahbijis uſ ta ſaukto „nahwes hipoteku”,
 kas muhs itka maldina lihdsiwarojot dſimſtibu un mir-
 ſtibu. Ja dſimſtiba maſinas, tad maſinas ari jaunâ pa-
 audſe. Ja ari mirſtiba maſinotees, tad tomehr lihdsi-
 ſwars pehz buhtibas neesot uſturets. Nahſſchot tas laiks,
 kad nahwe atpraſſichot ſawu aiſdewumtu (hipoteku), un tad
 wairs lihdsiwaru nebuſſichot. Kur esot dſihwa ſpehka truh-
 kums, tur ari newarot buht nekahda lihdsiwaru. Uſ ichah-
 du parahdibu jagreeſch nopeetna wehriba baſnizai, un tas
 pats darams ari walſtij, jo kad mirſtiba nems pahriſwaru
 par dſimſtibu, tad ſinamas tautas eſſiſtenze ir apdrau-
 deta!

Agrak behrnus uſſkatija par Deewa dahwanu un zil-
 dinaja daudsbehrnu gimenes ka Deewa ſweſtitas, bet
 muhsu laikmeta zilweſi ſauz tahdus uſſkatus par pahraf
 weenteeſigeem un laika apſtahleem wairs nepeemehro-
 teem. Kulturas tautu inteligenze un wina turigakas ap-
 rindas jau labu laiku turas pee frantschu ween- waj diw-
 behrnu ſiſtemas. Behrnu pulzinus no tſchetram un wai-

raf galwinam pa leelakai daļai ūstur un audsina masturigas widusīķķiras un weenfahrīķi rofpekai. Lai aprobešotū leelo behrnu ūkaitu wiūtur plašchos apmehros peeleeeto „abortus“, nokaujot iķ gadus tuhķstoūķeem behrnu ūawu mahīķhu meesās. Un tā riħķojas tautas, kas lepojas ar ūawu kulturu un beū tam wehl ūewi ūauz par kriūtigām, kamehr nekultiwetas un nekriūtigas tautas behrnu dabigam peeaugumam wiūpahr nepretojas. ūahda abor-tu praktika ir kriūtigās tizibas un tikumibas noleegūana, un pa daļai ta ir ari par eemeslu muħsdeenu miħlas tragedijam, nelaimigām laulibam un neūkaitamām ūķir-ūhanas prahwam, jaunatnes iūwirtibai un tikumibas pa-grimīķhanai.

Laulibu gan ūauz par „kriūtigo laulibas ķahrtu“, bet neweens lahgā newar pateikt, ķahds iħsti ir laulibas kriūtigais raksturs, jo tahda tagadejām laulibam ar neleeleem iħnehmumeem truhķft. Ķdeenas dīħwē uūķkata laulibu par tiķ pat parastu leetu ķā gaiūu, ko eeelpojām un apgehrbu, ko walkajām. ūekodami ūawām ūeūualām (dīnuma) teekēm un ūirds juħtam, bet beeūhi ari beū tām uū laiķraūtos eeūpeesto ūludinajumu pamata zilweki dodas laulibā ar otra dīnuma perūonam un nodibina kopdīħwi. Reti ķahdam peħz noūlehgtaū laulibas nahķ prahtā jautajums, kas tad iħsti ir notizis wiņa perūoni-gā dīħwē, ķahdas teekības wiņū eeguwiū, un ķahdi tam raduūķees peenahķumi? Tatiķhu newar buht, ka peħz tiķ daudū laiģiga un gariga rakstura formalitatem ūahwoūliū buhtu tahds pats agrakais. Deelakais jaunūalaulato ūkaiū neapūinās un nepahrdomā ūķa ūwarigā ūola noūiħmi un ūekas. Peħz pirmajām gawiku nedelam loti beeūhi jau-nois wiħrs atkal nododas ūawu beedru pulzinam, ūehd ķā agrak ūaureem wakareem un naktim ūluboū, kamehr wiņa laulata draudūene to gaida „ūaraudatām azim“, waj ari atmaūadama wiħram ar to paūķhu, iūklaidejas liħdūigā ķahrtā ķaūejniģās, ķabareģās waj kino eestahdēs, ar ko tad ūahķas jaunūalaulato ūķķirtee zeki.

Le nu jaķonstatē, ka wiūū tas noteek tapeħz, ka muħs-laiķu laudis wairū neiūjuht laulibas ūweħtumu un ūwari-

gumu kà neščkiramu ložekli Raditaja planà, bet usškata to kà labeerihžibu, to žilveki pašči eestudejuščhi un meidojuščhi žavàm ehrtibam! Žaulibas weetà eeweejuščhàs „prežibàs“. Par „prežičhanos“ mehđj daudj runat un įpreest, par tam žapno un winas wehlas. Prežibas usškata par kađdu žewi nošlehgo đšihwes epiđodi, kuraí ar žilweka garigo buhtibu naw nefađda žafara, uš to škatas kà uš kaut kađdu žaimneezįštu un žabeedrišku darijumu, kam žakalpo đšihwes ehrtibam, wairojot materialàs wehrtibas un kalpojot žekšualu teekšmju netrauzetaí apmeerinaščhanai. Tađdà weidà pažauligais „prežičhanàs“ jehđjeens ir išnihđejis „kristigàs laulibas“ jehđseenu, un žekas ir loti behđigas. Atšihštot „prežičhanos“ par „laulibu“, lauliba teek pašemota par žilweku fišifkàs kopđšihwes eestahdi, kuras pamatus pehž patikas war grožit. Tađdà gađijumà ari itin labi war istitt beš laulaščhanas bašnizà un apmeerinates ar peerakšičhanos đsimtšžarakštu nodakà, un tapat ari ir atkauts gađdat par laulibas žaiščhu irdinaščhanu un pađrat štingro laulibas ščkirščhanàs lišumu miškštinaščhanu. PEE ta ušžihłigi strahđdaja un strahđdà wižas kulturàs walštis un, protams, ari Latwija, pehđejà ar žewiščki labeem panahkumeem, jo pat ahršemneeki uš ščejeeni braukaja, lai panahktu žawu laulibu ađtraku un ehrtaku ščkirščhanu. Žaudis, eespaidoti no marškšima kaitigàm idejam, žakka žilđinat t. š. „drauđšibas laulibu“ (Freundschaftsehen), propagandeja „brihwo mišlu“ un „žakarus“ (Verhältnisse), kuros neprežejuščhees jauneesčhi đšihwo kopà itkà uš „brihwa lihguma“ pamata peeleetojot reiše ar to wižadus liđđseklus behrnu raščhanàs aiškaweščhanai. Ščhis laulibas kopđšihwes žamaitaščhanas un žekšualas išwirtibas breešmigàs žekas wehrojам tagadežà komunistiškà Kreewija un wišur tur, kur judomarkšima idejas ir žekmigi išplatijuščhàs.

Preť tađdam breešmam ir eejahkufščas žihnu no rašes waj kristigàs religijas weedokla daščas tautas, kas atšinuščas, ka tam newar buht nefa kopiga ar tađdam katru religiju un tikumibu graujoščam mahžibam. Un tam žapeeweenojas ari latwju tautai atzerotees, ka winai kà kristigai tautai jaaištahw kristigàs laulibas šwehtums,

kà kulturas un zilwezes labflahjibas nesejs un weizina-
 tajs. Par ņahda usņkata isplatņšanu un nostiprina-
 ņšanu jaruhpejas kà walstij, tà ari ņkolai un baņnizai.
 Walstij likumdoņšanas kahtibà wispirms buhtu jagah-
 dà par kņstigàs laulibas rehabilitaziju (atkal godà zel-
 ņšanu) nostiprinot laulibas ņaites un eerobesĶojot lauli-
 bas ņĶirņšanas eespehjamibu ar ņingrafeem likumeem.
 Labs ņahtums ņĶai ņinà ir nupat publizetais jaunais
 ziwillikums, kas laulibas ņĶirņšanas eespehjamibu ee-
 wehrojami ņaņĶaurina. Minetà likumà ari pahņstrahda-
 ti noteikumi par laulato mantoņšanas atteezibam, tàpat
 ari isdoti jauni noteikumi par ņaderinaņĶanos, ko usņkata
 par lihgumu, kam ir noteikti juridiks pamats. Ar wiju
 to ir nowehrņtas daudņas newehlamas parahdibas, kas
 leelà mehrà trauzeja laulato draugu kopdsihwi. Lahtak
 walstij buhtu jagahdà par tautas tikumiskà lihmena pa-
 zelņšanu, pastiprinot usfraudsibu par „brihwàs mihlas“
 peedahwatajam un tàs zeenitajeem. Buhtu ari jaapĶaro
 literatura, kuru eespaidojis judomarkņisma kaitigais gars,
 kas zildina „draudsibas laulibas“ „Ķarus“ un wispahņ
 „brihwo mihlu“, tàpat ari ņingrafi pahņbaudams filmu
 ņaturš, jo ņĶahdas literaturas un diwdomigu filmu ee-
 spaidš ir ņewisĶki bihņtams tapehž, ka winas, tehņpjotees
 peewilzigàs maņkàs, ņehj netiklibas ņehlu jaunajàs ņirdš
 un pawed jaunatni us nezekeem. ņkolai ņĶai zihnà ja-
 peedalas ar to, ka ta neatlaidigi zenņĶas weizinat tautas
 wispahņrigo un ņpezialo isglihtibu kņstigà paņaules usņka-
 ta apĶaimojumà, kamehr kņstigàs baņnizas teesĶais us-
 dewums ir Ķristus newiltota ewangelija ņludinaņĶana,
 ar ko ta dehņta kņstigàs tizibas, mihlestibas un zeribas
 labo ņehlu klausitaju ņirdš, atjauno wiaw tikumisko dsih-
 wi, paņargà tos no wisadu maldigu mahžibu kaitiga ee-
 spaida un gahdà par to, ka tee arweenu zeesĶat turas pee
 Ķristus, ta ihņtenà wiĶna koka, kà dsihwi ņari, kas prec-
 zigi aug un nes teizamus augšus. ņĶahdà ņwehtigà dar-
 bà grib peedalitees ari ņĶi rakņta autors, eepasihņtinot
 wispirms ņawus laņtajus ar kņstigàs laulibas buhtibu,
 nosihmi un usdewumeem kà individualà, tà ari walstš
 dsihwè. Ar to autors orib modinat laulato draugu ņir-

dis, kuru laulības laimes šabrufusi, ilgās pehž šahis laimes atgubššanas, nodibinot to uš kristigās tikumības drojšheem pamateem, grib wiau pašhu netiziba un patwakiba, wiau nepareišās domas par laulibu, kà šahdu tihri zilwezigu eestahdi, ir wainigas wiau laulības kopdšihwes šabrufumā. Rahdot tahdā weidā šheem nelaimigajeem želu šawas šaudetās laimes atjaunoššanai, autors tanī pašhā laikā grib škubināt wišus tos, kas domā dotees laulibā, nopeetni pahrdomāt šawas apnemššanās nošihmi un šwarigumu šawā peršonigā un šawas tautas dšihwē.

○ trā nodāka.

Kristigās laulības buhtiba, nošihme un ušdewumi.

Zilweks ir diwu pašaušu, laižigas un muhšhigas, pilšonis. Par to mums šino jau pirmā bibeles lappuše, kur ir teitts: „Deems radija zilweku pehž šawa gihmja un radija tos wišreeti un šeeweeti. Un Deems tos šwehtija un teem šazija: „Augļojatees un wairojatees un pee-pildeet šemi un pahrwaldait to!“ No šheem wahrdeem išreet, ka zilwezes weštute šahšufees ar laulības nodibinaššanu, ka lauliba ir wišas šabeedribas šahšums un pamats. Šapehž mehš ari runajam par „šwehtās laulības šahrtu“, jo to kà „pirmo“ Deems ir šwehtijis, un kà tahda lauliba ir zilweku dšihwes wišwezafais un wiššwarigafais tikums. Šau ilgi pirms walšts un atšewišhšu tautu raššanās eššisteja lauliba un gimene. Ari muhšu Rungs un Peštittajs peenemdams zilweka dabu peedšima kà „behrnišh“ un škuwa par šwehtas gimenes ložekli. Šā wišhš pats, tā ari wina apustuli šludinaja ewangeliju wišpirms atšewišhšām mahjam un pahrwehrtā tās par kristigās tizibas kopššanas un išplatiššanas meetam. Tā tas ir palizis lihdi muhšu deenam, šapehž mums ja-

ĵata, ka gadījumā kad kristīgās tizibas un mihlestibas gars nosjudis mahjās un gimenēs, tad ņitis wiņas zilwezes kulturas un tikumibas pehdeĵa stunda. Senās kulturas pašaulē walsts stahweĵa pirmajā weetā, tai bija padotas gimenes un wiņas zitas tautas soĵialās un ņaimneezifkās eekahrta. Behrni wispirms peedereĵa walstij un kalpoja walsts interesem. Bahjus un kroplus tuhliit nogalinaja. Ari ņeeweetes soĵialais un tikumifais stahwofliis tanis laifos bija loti ņems un apņpeests. Tiĵai kristigā tiziba atraiĵija ņhis wasĵas un atĵaunoja ņeeweetes Deewa doto goda stahwofli kā ņawa wiĵra beedrenes un palihdņes. Ar Mariĵas wahrdeem: „Redņi, es eĵmu ta Kunga kalpone, lai noteef ar mani peĵz tawa wahrda“ ņahĵas ņeeweetes soĵialā un tikumifkā stahwofla uslaboņĵanās. Ewangelisti mums stahsta ar ņahdu mihlestibu un aifrautibu ņeeweetes ņesum kalpoja, ka winas palika ņesum ustizigas pat wisleleakās breeĵmās un raudadamas winu pawadija us ņoda weetu, tanĵ paĵĵā laifā, kad ņesus apustuki ņawu Kungu noleeguņĵi, to atstahja ņawam liftenim. Tapeĵz ņestitajs ari labpraht ņaweĵas ņeeweeshu un behrnu ņabeedribā, un ņeeweetes ari bija pirmās, kurām ņesus peĵz ņawas augņĵamzeshĵanās parahdiĵās.

Deews radija pirmo zilweku pahri kā wiĵreeti un ņeeweeti, ņaweenoja tos laulibā un winus ņwehtija. Ar to Deews darija zilwekeem ņinamu, ka wina praĵts ir, lai tee dodas laulibā. To darot meĵs ispidam ņawus peenahĵumus zilwezes, Deewa walstibas un ņewis paĵĵu preeĵĵā. Zilwezes preeĵĵā tapeĵz, ka Deews zilwezes pastahweņĵanu dariĵis atkarigu un ņaistijis ar laulibas kopdņihwi. Deewa walstibas preeĵĵā tapeĵz, ka meĵs ņawās mahjās un gimenēs tai ņagatawoĵam weetu, kur Deewa walstiba waretu mitinatees, attihstitees un isplattitees wirs ņemes. ņewis preeĵĵā tapeĵz, ka ņĵi Deewa eestahdita laulibas kahrta muĵs ņagatawo un isaudņina par Deewa walstibas derigeem pilņoneem. Tas noteef tā, ka lauliba mums palihdņ atņwabinattees no ņawas weenpuņibas, tumina kā wiĵreesĵus, tā ari ņeeweetes wee-

nu otram, lai weens papildinatu otra truhstumus, un tahdâ weidâ abi arween tuwtotos pilniga zilweka idealam.

Daschi gan domâ, ka tee, kas laulibâ nedodas, tikumiski buhtu augstaki wehrtejami. Bet tee ir pahrpratuſchi daschus Jēsus isteizeenus par teem, kas Deewa walstibas dehl atſakas no laulibas, un ari apustuka Pawila wahrbus, ka zilweku dsihwē esot tahdi apstahkli, kuros eeteizams laulibâ nedotees. Bet ar to apustuliz nemas negribeja teikt, ka wezpuiſcha waj wezmeitas dsihwes weids buhtu tikumigats un ſwehtaks par laulato draugu dsihwes weidu, bet weenigi to, ka tee, kas naw ſaistiti ar laulibas ſaitem, weeglafi un ehrtaki war nodotees Deewa walstibas leetam. Un te nu jaſaka, ka Deews war daschus zilwekus tâ wadit un teem uſtizet tahdus ſwarigus darbus Deewa walstibâ, kuru ſeknigo iſpildišchanu laulibas ſaites tikai trauzetu. Bet ſchahdi gadijumi uſſkattami kâ iſnehmumi. Noteikti noraidams katoku baſnizas uſſkats, ka esot weentahriſcha morale, kas apmeerinas ar deſmit hauſchlu iſpildišchanu, un augstata morale tâ ſauzamee „consilia evangelica“ t. i. ewangeliskâ padomu iſpildišchana, ko dara muſki dsihwojot nabadsibâ, ſekſualâ atturibâ un paſlauſibâ. Tas tâ naw, bet ir tikai weena tikumiba, weenada wiſeem zilwekeem, un proti: Miſlet Deewu no wiſas ſirds un ſawu tuwaku kâ ſewi paſchu, „jo ſchinis diwi hauſchlos, ſaka Beſtitajs, ir ſanemta kopâ wiſa hauſliba un praweſchi. (Mateja ew. 22, 37—40.) —

Tâ tad eestahjotees laulibâ mehſ iſpildam wiſpahrejo zilweku peenahstumu un reiſē ar to ari Deewa prahtu. Un mehſ wiſi peedſihwojam ſchi deewiſchâ prahta leezibu pee ſewis. Katram jauneklim, katrai jaunawai, kas ſaſneegufchi ſinamu wezumu, peenahks „miſlas laiks“. Kâ puķes paſchas no ſewis iſplauks, kad pawasara ſaulite tās apſtaro, tâ ari jaunu zilweku dmehſelēs moſtas ilgās, kurās iſpauſchas wīnu dabigās un garigās dsihwes weſeligās juhtas, ko mehdsam ſaukt par „miſlas juhtam“. Un mums par ſchim brihniſchīgām juhtam nemas nebuhs ſaunetees, bet par tām Deewam pateiktees. Miſla ſtarp wiſreeti un ſeeweeti naw tikai ſahdas garigas in-

terejes leeta, waj kahda draudsibas ijjuhta. Tai no pa-
 icha jahfuma peemiht kahds „jutekligs elements“, jo
 jahhdu ijjuhtu mehrkis, jawâ iszelschanâs laikâ gandrihf
 wehl neapfinats, ir lauliba, kura ir netikween gariga, bet
 ari fijiſka kopdſihwe. Œhi mihla apnem wiſu zilweku un
 zeeſchi jaweeno zilweku firbis. Par wianu juhſmo wiſu
 tautu un laikmetu dſejneeki un maſklineeki un apdſeed
 un tehlo to, kâ ſkaiſtako ſeedu pee zilwezes koka. Lomehr
 tâs beeſchi ir tikai kaiſlibas karſtâs leefmas, kas firbis
 eerauj poſtâ. La naw apuſtula zilbinatâ kriſtigâ mihle-
 ſtiba, kuras ſwehtâ uguns pahraem tizigo firbis un toſ
 dara ſpehjiſus wiſu tizet un zeret, wiſu panest un zeest.
 Œhi mihleſtiba nekad nebeidsas, jo ta ir Deewa mihleſti-
 bas atſpihdums, ar ko Deews mihlê paſudujcho paſauli
 Kriſtû Jeſû. Œahhdâ mihleſtibâ pehz Deewa prahta ja-
 pahrwehrſchas dabigai mihleſtibai, kas ſaweduſi kopâ diwas
 firbis. Tikai tad uſtizamo laulato draugu firſnigâ mihle-
 ſtiba lihdsinas tai mihleſtibai, ar ko Kriſtus mihlê ſawu
 draudſi. (Eſef. 5, 31—33.) Œho eewehrojot, muhſu ti-
 zibas tehms Dr. M. Guters pareiſi ſaka, ka wiſaugſtakâ
 Deewa ſchehlaſtibas dahwana ir deembijiga, laipniga un
 uſtizama dſihwes beedre, ar kuru waram preezigi un mee-
 rigi pawadit ſawas deenas, kurai waram uſtizet wiſu ſa-
 wu mantu, meeſu un pat dſihwibu, kura muhs aplaimo
 un muhſu dſihwi puſchko ar mihleem behrneem.

Protams, ſcheit mehs runajam weenigi par „mono-
 gamiju“, t. i. par weena wihreeſcha un weenas ſeeweetes
 laulibas kopdſihwi. „Poligamiju“ t. i. weena wihra lau-
 liba ar wairakam ſewam waj otradi, noſoda kâ Deewa
 wahrds, tâ ari zilweku peedſihwojumi. Tautas, kas dſih-
 wo poligamijâ, atrodas uſ loti ſemas tikumiſkas pakahpes
 un ir lemtas ahtrai iſnihfchanai. Spilgts peemehrs tam,
 lihds kahdam neiſſakamam poſtam ſekſualâ iſwirtiba war
 nowest zilwekus, ir laulibas kopdſihwes ſamaitaſchana, ko
 mehs tagad nowehrojam komuniſtiſkâ Kreewijâ un wiſâs
 tâs ſemês, kuros komuniſtiſkai propogandai ir bijuſchas
 ſekmes.

Ugrakos laikos noſauza laulibu par aiſſardſibas lih-
 dſekli pret ſekſualo iſwirtibu. Bet ſcheit jaſaka, ka mums

jadodas laulibâ netikai tapehž, ka lai mehs tur paliktu usti-
zigi ņawam laulatam draugam waj draudsenei un paņar-
gatos no ņekņualâm pahrmehribam, bet ir wehlams, ka
mehs eestahjotees laulibâ buhtu ņchihsti un newainojami
kâ fiņiņti, tâ ari garigi. Deemschehl ņchahda praņiba rau-
gotees uņ faktiņkeem dņihwes apstahkleem, ir uņņtatama par
„pium desiderium“ (deewbijigu wehleņchanos), jo tahdi
gadijumi nowehrojami loti reti. Somehr katra ņekņuala
iņwirtiba starp kriņtigitieem zilwekeem ir ņtingri noņodama,
jo muhņu meeņa naw tahda leeta, ar ko waram rihtko-
tees pehž ņawas patikas. Ta peeder ne mums, bet Ra-
ditajam. Wina ir, kâ apuņtulis ņaka, ta weeta, kur Sweh-
tais Gars darbojas, jo mehs kriņtigitiee eņam Deewa namņ,
Deewa templis. Senee greeki un romeeschi gan uņņka-
tija mihlas baudu par tahdu paņchu dabigu leetu, kâ
ehņchânu un dņerņchânu, bet mehs ari ņinam, ka wezâ pa-
ņaule ir bojâ gahjuņi galwenâ kahrtâ ņawas ņchâuņmigâņ
ņekņualas iņwirtibas dehl.

Bet lauliba naw tikai ņekņuala, ta ir ari perņoniga
kopdņihwe, kapehž nepezeeschams, ka tajâ walda ņawņtar-
pejâ ņimpatija, ņapraņchânâņ un domaschânâņ weeniba.
Dabigo juhtu reibums pahreet, paleek tikai ņirņchu har-
monija (ņaņkana) un tikumiņkâis paņaules uņņkats. Kad
ņchahdas ņimpatijas un ņawņtarpejâņ ņapraņchânâņ starp
laulateem draugeem naw, tad winau dņihwê rodas daudi
gruhtu brihņchu un neņaņkanu, kas ar mokam pahrwara-
mas. Tahdu laulibu paņtahweņchâna ir apdraudeta, un
beeschi ņchahdas paņtahwigas kildas un neņaņkanas nowed
pee laulibas ņchirņchânâņ.

Wisaugņtafâ etiņkâ atteeziba, kura mehs zilweņi
ņahwam, ir muhņu atteeziba pret Deewu, kas iņpauschas
religijâ. Kriņtigitieem laulateem draugeem, kuri weens otru
mihlê un zeena, jabuht pahrleezinateem, ka winau lauliba
ir notikuņi pehž Deewa prahta, kas winaus ņaweenojis un
winau laulibu ņwehtijis. Tahdâņ laulibâņ walda starp
laulateem draugeem ņirņniga ņaņkana, laimigi dņihwes ap-
ņtahkli, un teem ari netruhkņt wezaku ņwehtibas, kas behr-
neem, pehž pņalmista atņinuma, taiņa namus. Kad no

wezafu nama nosarojas jauns nams, tad ir dabigi, ka jauna nama dibinataji nem weza nama eemihneeku ņwehtibu lihds tãpat kã kolonisti, atstahjot dsimtenes krastus, mehdsã lihds nemt us ņawem kugeem uguni no dsimtãs femes ugunskura.

Bet wehl daudsas zitas ņwarigas leetas ir eewehrojamas pee jauna nama usbuhwes. Meitai atstahjot wezafu namu jaeeet jaunajã dņihwes poņmã. Tai japeemehrojas mihra dņihwes apstahkleem un nodarboņšanas weidam, lai ta waretu kluht par ņawa mihra ihsto beedri un palihgu. Scheit winai mas ko dos wiņas tãs ņinaņšanas, ko meitenu ņkolãs un gimnasijãs lihds ņchim mahza ņkolneezem. Bet winai gan noderes praktiņkas ņinaņšanas un peedņihwojumi mahjturibas, behrmu apkoņņšanas un audņinaņšanas noņarẽs, un wispaņr wiņs tas, kas nepeezeeņņams mahjas ņaimneezibas ņahrtigai weņņanai un uņtureņanai. Schim praņibam daudsas walstis ņahluņņas peegreest ņewiņņku wehribu, un tas buhtu darams ari pee mums.

Kad laulatee draugi buhtu weeni paņņhi, wini ņahrtojot ņawu laulibas koņdņihwi, waretu rihtotees pehz patiņas, bet tee nu ir reise ar to ari kristigas draudses lozekli un atteezigãs walsts pawalstneeki. Tãpehz teem ja eewehro walsts un kristigas basnizas likumi un rihtojumi. Walsts praņa laulibas registreschanu dsimtsņarastu nodakã un tika pehz obligatorisko noteikumumu ispiildņšanas atņihst laulibu par ņpehtã eņoņņu. Tãpat ari kristigai basnizai ir ņaws usdewums ņņai ņwarigã leetã. Tai ir ņakams laulateem draugeem ņaws wahrds, kã teem jadņihwo un jauswedas ņawã laulibas koņdņihwẽ, tai jaatgãhdina Deewa pamehles un solijumi, doti teem, kas dodas laulibã, un beidsot basnizai jadod jaunņalulateem lihds Deewa ņwehtiba winu tahlakã dņihwes gaitã. Beerakņtiņchanos dsimtsņarastu nodakã basniza usņtata weenigi par peerakņtiņchanos par mihru un ņeemu, bet ne par laulibu, kas ir basnizas ņwehtibas akts un praņams no wiņeem kristigãs draudses lozekleem, kas dodas laulibã. Kas ņchini ņwarigã brihdi nizina basnizas ņwehtibu un atņakas no

tās, tas uſſkatams kà iſſtahjees no baſnizas, jo par tah-
 du laulibu newar teitt, ka tai ir Deewa ſwehtiba, kas kat-
 ras kriſtigàs laulibas kopdſihwes wiſſtiprakais atbalſts.
 Kriſtigà religija ir ta, kas laulibas preekus ſwehti un pa-
 lihdi neſt ari winas gruhtumus un behdas. Wina dod
 tai lihdi ari ſinamu fahrtibu. Beſ Deewa wahrda un
 luhgſchanas nedrihtſtetu iſtikt neweens kriſtigais lau-
 latais pahris. Agrakos laikos rihta un wakara luhgſcha-
 nas ſaweenoja wiſu mahjas ſaimi un tahda teizama ee-
 fahrta waldija ari muſſu dſimtenê. Tagad ſchis ſwehti-
 gais eeradums ir aiſmirſts un par to reti kas dſirdams.
 Bet waj tas ir kaut kas neparats, ka mehſ Deewu pee-
 luhdſam netikai baſnizà, bet ari ſawàs mahjàs un proti
 neweeni paſchi, bet kopà ar wiſeem mahjneekem, jo no
 Deewa ſwehtibas atkarajas tatſchu wiſa muſſu dſihwes
 gaita? Naw nekahda augſtaka goda nama tehnam waj
 nama mahtei, kà buht par ſawas mahjas preeſteri un aiſ-
 luhdſeju.

Saunſalaulato ſtahmoklis walſti un ſabeedribà ir gan
 daſſchads, bet winu kopigà miſleſtiba wiſas ſchahdas ſtar-
 ribas iſlihdsina. Lauliba ir doſchanas un nemſchanas
 kopiba, jo tas, kas dodas laulibà, wairſ nepeeder ſew pa-
 ſcham, tas ir kluwis par laulatu drauga dalibneeku wi-
 ſàs leetàs, preekos un behdàs. Kas laulibas kopdſihwe
 meſlê weenigi hauðu un preekus, tas ruhgti wiſſees, jo
 wiſſch driht pahrléezinaſees, ka winu tur gaida gruhti un
 atbildigi peenahkumi, kas no wina praſa paſchaisleegſcha-
 nos un neſauſſigu zihau pret paſchu un zitu grehkeem un
 nepilnibam, kas apdraude jauna nama meeru un labkſah-
 jibu. Beſ tam ari no ahreenes war nahkt un nahkt da-
 ſchadas behdas un trauzejumi. Lai ſcheit godam paſtah-
 wetu wiſpirms nepeezeſchama ſawſtarpejà uſtiziba, jo
 laulateem draugeem pehz Deewa prahta jabuht weens
 otram par tizibas, miſleſtibas un zeribas paraugu, par
 uſtizamu palihgu un pawadoni zelà uſ debestehwa mah-
 jam. Laulibas kopdſihwi ſahſot mehſ gan rahdamees
 weens otram ſwehtku drehbês, bet driht nahkt klajà ari
 muſſu iſdeenas tehrops, muſſu wahjibas un truſhkumi.
 Pawaſaris arween ir bagats ſkaiſteem ſeedeem, bet tee

wajaras laikâ atfriht un paleef tîkai nedaudsi, kas rudenî pahrwehričas auglos. Bet weens tahds auglis ir daudsi wehrtigaks nekâ wefels seedu pušĥkis. Tâ ari laulibas kopdsihwes laukâ gan daudsi eet sudumâ, par ko mehš agraf tîk skaiſti ſapnojam. Tomehr paleef drošĥakâ manta, uſtiziga ſirds, kas dšihwes aukâs pahrbaudita. wadara laulibas ſaites arween ſtiprakas. Wiĥra un ſewas ſtahwoflis un ſawſtarpejâs atteezibas laulibâ loti labi rakſturo ſekoſĥais Stefanijas Woſlor pantinſĥ:

„Die Frau das Herz, der Mann das Haupt.
Das Herz fragt, was das Haupt erlaubt.
Das Haupt tut, was das Herz diktiert:
So wird das Haus auf's best' regiert.“

(Seewa ir mahjas ſirds, wiĥrs ir mahjas galwa. Sirds ſeko tam, ko galwa atſiĥſi par labu. Galwa atkal dara, ko ſirds praſa: Tâ mahja wiſlabati teef pahrwaldita.)

Par tahdas iſtenas kriſtigas laulibas ahrdiſĥanu. protams, newar buht runas, jo kriſtigâ lauliba peĥz buhtibas naw ſĥĥirama. Tâ ta buhtu ſĥĥirama, tad tahda pilniga, ſiſiſta un gariga weeniba, kaĥda noteef laulate kopdsihwê, no tikumniſkâ weedokla nebuhtu attaiſnojama. Tikai weenâ gadijumâ laulibas ſĥĥirſĥana waretu kluht eefpeĥjama, jeb wiſmas atkauta, raugotees no etiſkâ weedokla, t. i. laulibas pahrĥapſĥanas gadijumâ (Mat. 5, 32). Bet ari ſĥeit eefpeĥjama laulibas turpinſĥanu. kad ſewa wiĥram, waj wiĥrs ſewai no ſirds peedod ſĥĥahdu leelu greĥku, un laulatee draugi tahlakâs kopdsihwes gaitâs paleef weens otram uſtizigi. Lauliba naw nekahds „uſtizams lihgums“, bet zilweku kopdsihwes weids, kas ir pahrakš par zilweku individualâm teefsmen un pahrejoſĥâm wehleſĥanam. Tapeĥz ari ſozialiſti un komuniſti tîk ahrĥahrtigi uſſtahjas pret to un zenſĥas wina pamatus ahrdit. Tâ nu ari walſtis daſĥadu laizigu eemeſlu deĥl ir gatawas uſ wiſadâm konzeſĥjam un laulibas likumu ſtingribas miĥſtinaſĥanam, tomehr kriſtigâs baſnizas, kâ zilwezes etiſko mantu ſargatajas, uſ-

dewums ir turetes laulības leetās pee ewangelija no-
sprauštām robešam, lai pašaulei netiktu laupiti tikumi-
bas ideāli, kas to pašargā no moraliskās samaitāšanas
un pagrimsšanas.

Wīsu augšā mineto eewehrojot mums jāfaka, ka
krīstīgā laulība pehz jāwas buhtības naw šķirama, un
jo wairak tad ne, kad Deews to šwehtijis ar behrneem.
Daulība un gimene ir weens, jo laulības mehrtis ir gi-
mene, kura dabīgi isaug no laulības kopdšihwes. Walsts
ir wehstures produkts, bet gimene ir dabas produkts.
Buht nama tehvam un nama mahtei ir laulato draugu
wisaugstakais gods un lepnums. No ta rodas ari ko-
pīga gimenes apsina, kas gimenes lozeklus šawstarpeji
šaišta. Šahdu apšinu šauzam par „pietati“, t. i. god-
bijīgās mihleštības garu. Šhis gars ir ruhpiģi kopjams,
jo uš wina balstas gimenes lablahjiba. Naw leelakas
gimenes lozeklu apgrehkošanas, kā šhis godbijīgās mih-
lestības noleegšana. Autoritate un pietate ir išktra gi-
menes dšihwais spēhts. Kur tās darbojas, tur ari ro-
das tradizija, jo pagatnes gars un notikumi škar mušsu
effistenzes pamatus. Mehš nedrihštam jāwas tautas
wehsturi nizinat un peekertees weenigi tagadnei. Pagat-
nes ideja isweidojas dšimtenē un tautas tikumos. Šhi-
nīs idejās mehš usglabajam šatarus ar jāwas tautas
wehsturi un winaš dšihwes idealeem, un to ari praša išk-
fatraš tautas wefelīgā dšihwe. —

Agrafos laikos uškatija behrnus par Deewa dah-
wanu un preezajās par wiau eerāšanas. Un jāfaka, ka
tas bija pareišs ušfats, jo daudš behrnu gimenes ir tau-
tas wefelības pašihme. Tagad, kā mehš jau augšā mi-
nejam, ušfati ir mainijūšees un daudš behrnu gimenes
palikūšas par retumu. Bet tas leezina par tautu mo-
raliskās apsinaš samaitāšanu. Balesk pee ta, ka behrni
ir Deewa mums uštizeta dahwana, un ka wiau audšina-
šana ir wezaku šwehtais peenahkums. Pirmais šolis
šai finā ir gahdiba par behrnu dšihwibas ušturesšanu.
Šha peenahkuma neeewehrojšana lihšfinaš noseegumam.
Sengreeki un romeēšhi behrnus gan uškatija par tahdeem,

ar kureem tehms wareja rihtotees pehz patikas. Wahjus un krophus nogalinaja, un ichis noseegums lihds ichai deenai ir wehl nowehrojams paganu semēs. Tikai kristiga tiziba isglaiba mahtes un behrnus no tahdām patwari bam un atfina abus par patstahwigām individualitatem un Deewa walstibas lihds mantineekeem. Sastanā ar Jesus pawehli, mehš jawus behrnus iw. kristibas jafamentā nododam jawam Kungam un Bestitajam, ichim leelajam behrnu un gimeni draugam un aisstahwim par ihpajchumu ar tahdām pašchām teefibam, kahdas ir peeaugischeem. Baptisti ar behrnu kristibas noraidichanu ahnda ne tikai basnizas pamatus, bet apdraud wispahz ziwiliszazijas interešes.

Tā tad behrnu dšihwibas uštureschana ir pirmais wezaku penahkums. Otrais ir behrnu audsinaschana. Bet newaram noleegt masturigu wezaku teefibas uš winau behrnu darba špehka ismantoschānu, lai eeguhu nepeezeeschamus lihdsjekus gimenes uštureschānai, ja ikfats darbs audfina. Darbs beš audsinaschanas nosihmes uškatams par behrnu darba špehka ismantoschānu. Tas jewiškhi atteezas uš behrnu nodarbinašchānu ahrypš mahjam, tirdšneezibas un ruhpniezibas eestahdēs, kā to agrak plaščos apmehros praktiseja Anglijā, kur behrni, šahkot ar 8 gadu wezumu, likumigi tifa nodarbinati fabrikās. Ir taišniba, ka behrni jaeepasihstina ar darba šwehtibu, bet behrnu dabigā darba weeta ir wezaku mahjas, jo šcheit ir ari winau audsinaschanas pirmā weeta. Beš šchaubam pirmās behrnu audsinaschanas publes jausnemas mahtei, bet ari tehnam te pehz eespehjas japeedalas. Wezaku mihlestiba lai ir kopigs pawards, no kā ispluhst filta mihlestibas sttraume, kas peepilda wišu namu un šaweeno wezaku un behrnu širdis.

Žekš, pa kuru mums jawed šawi behrni, ir pašlaušiba, weenalga, waj behrni isprot, šapehz teem pašlaušja waj nel! Peeteek ar to, ka behrni šina, ka wezaki to ir pawehlejuschī, lai ichis pawehles waj wehleschānos beš preti runaschanas ispilditu. Wiši behrnu peenahkumi ir janemti weenā wahrdā: Pašlaušiba. Pareiši eewehro-

jams pädagog's Rihls (Riehl) faka: „Weenigi mahjas behrni war eeguht autoritates un pietates garu, tur wini war mahžitees, fa paflaußiba un brihwiba fateefas.“ Kur paflaußiba teef leegta, tur wezafu peenahfums ir: Nepaflaußigo behrnu fodißhana. Warbuht, fa fchahda behrnu fodißhana wezafteem gruhti nahfas, un fa tee labpraht fodu ißeestu paßhi, bet ja mißlestiba winus fpeefch to darit, tad tee atradis ari foda ißto mehru. Naw jabaidas, fa fanemtais fods behrnu firdis atßweßchinatu no wezafteem, ja behrns fodu zeefchot juht tas fahpes, fo wini fchaweem mißleem wezafteem ir padarijis ar fawu nerahtnibu un nepaflaußibu, un tahda weida jo zeefchaf faiftas pee teem. Bes tam behrns fanemot fodu ißjuht tikumbas lifumu autoritati un ari to, fa wini fchaf pats ir wainigs fchahdu autoritati pahrfahpdams. Ta tad katra pareifa audßinaßhana ir glahßßhana (Bewahrung) un behrnu dabigo un garigo fpehtu attißtißhana.

Bet mums jadod faweem behrneem ne kaut kahda, bet noteikta krißtiga audßinaßhana. Tafehz nefaudßigi japfazo grehfa un patwalibas dihgli, fas parahdas behrnu nerahtnibas un nepaflaußiba, jo tee laikfa neapßeesti war ißwehrstees par behrnu tahlafas dißwes gaitas fraußetajeem un poßtißtajeem. Lai behrnu audßinaßhanai krißtigä garä buhtu panahfumi ir nepeezeeßhams, fa krißtigais gars walditu mußfu namos, lai behrns to eeelpotu fopä ar gaißu, fas winu no wißam pußem aptwer. Sewißßki tas fakams par luhgßhanas garu. Kä behrns no mahtes mutes mahzas runat, tapat winam ari jamahzas no mahtes luhpäm Deewu luhgt. Un tas naw gruhti ißdarams. Debeßßßigo leetu pafawle behrnam naw fweßcha, jo pee Beßtitaja leeßibas behrni ir wißleelafee debeßß walßiba, un mums peeaugußcheem ir ußdots tapf pafemigeem fa behrneem, atteiktees no wißas fawas augßprahtibas un paßhtaißnibas un fa behrni wißus labumus gaida no wezafu fcheßlaßtibas, tapat ari mehß lai gaidam tos no fawa debeßteßhwa fcheßligas rofas, fefojot Jeßus wahrdeem: Bes manis jußß neneefa neßpeßjat darit.“ Modinot fawas behrnos tahda dabigä zeßä luhgßhanas garu mehß tad nowehroßim, ziß weenfahrfahi un preeßigi tee fawäs rihta

un wafara luhgſchanâs runà ar ſawu debestehwu un peſtitaju un pahrlleezinaſimees, ka wini no ſchi ſwehtigà eera-
duma ſchirtees wairs newehlas. Behrnu garâ ir kaut
kas dſejifſs, teem ir bagata fantaſija, un tee ar aiſrautibu
noſlauſas wiſadâs paſakâs un ſtahſtos. Te nu atklahjas
mahte plaſchs darba laufs. Stahſtot behrneem par Ja-
ſepu un wina hrahleem, par Simſona zihnu pret filiftee-
ſcheem un Dawida zihnu pret Goliatu, un tad pahrejot uf
Jaunâs Deribas ſtahſteem ar bilſchu bibeles palihdſibu par
muſſu Kunga un Peſtitaja dſihwi un wina mihleſtibas
darbeem un wahrdeem, mahte leef kriſtigai tizibai pirmo
un ſtipro pamatu ſawu behrninu dmehſelês.

No mahjam behrnu audſinaſchana tad pahreet walſts
un baſnizas aiſgahdibâ, pee kam no wiſleelakâ ſwara ir
taſ, ka ſchis trihs eetahdes behrnu audſinaſchanas leetâ
ſtrahdâ weenprahtigi un apſinigi, kopâ weena otru at-
ballſtot un papildinot. Bet netikai wezakeem, ſkolotajeem
un mahzitajeem jagahdâ par behrnu pareiſu un ſemigu
audſinaſchana, dodot teem nepeezeeſchamas ſinaſchanas
un labu paraugu ſawâ priwatâ un publiſkâ dſihwê wahr-
dos un darbos. Tas patſ jadara ari wiſeem peeaugu-
ſcheem, jo behrni loti uſmanigi ſeto tam, waj muſſu darb-
atbilſt teem idealeem, pehz kureem zenſtees mehſ teem ee-
teizam. Scho wiſu peeauguſcho leelo atbildibu Peſtitajs
mums atgahdina ſekojoſchos wahrdos: „Wai paſaulei
apgrehziſas dehl! Apgrehziſibai gan janahſ, bet wai tam
zilwekam, zaur ko tâ nahſ. Tahdam buhtu labaki, ja tam
ap kaflu apliſtu dſirnu akmeni un to nogremdetu juhrâ,
neſâ taſ apgrehzinatu weenu no ſcheem maſajeem (Mat.
18,7 un Luf. 17,2).

Jaunatne jau no zita ari newar mahzitees kâ no we-
zatnes, no dſihwes peemehreem, ko peeauguſchee tai dod
un no tâ, ko winai ſneeds ſkola un ſabeedriba. Ja nu ſchi
pate ſabeedriba, kura protams eetilpſt ari paſchi wezaki,
wehl naw ſkaidribâ par to, waj atkaut ſkolâ behrneem
mahzit tizibas mahzibu waj ne, ja ſchi pate ſabeedriba
behrnos wiſur un wiſados weidos jau agri, jo agri mo-
dina ſekſualas teekſmes un rahda teem iſwirtibu netif-

meen teatros un kino eestahdēs, bet deemschehl ari mahjās, jo ženalu literatura tif weegli peeejama jaunatnei, no ku-reenes tad waretu rastees iehis jaunatnes moraliska iehi- siiba? Wišur tagad juhdjas par jaunatnes nepaklausibu wezakeem un skolotajeem, par winas nezeenibu pret katru autoritati, un teešhām ar škumjām mehš dširdam, ka in- teligentas gimenes behrns, 13 g. weza meitene, uš mahtes dibinatu peeshimi tai atbild: „Turi muti, wezā ragana, tu neko nesini!“ Un ar wehl leelaku išbrihnu wehrojām, ka mahte uš tahdu atbildi neatrod ko šazit, un zeešh klusu. Bet zitu neko šagaidit newaram, kad jaunatnes gars jau no masotnes naw audšinatš, šawalbitees un zeenit wezu- mu, naw radinats pee paklausibas autoritatem, kad nekur peeteekošhi naw mehginats eepotet jaunatnei apšiau, ka tai japadodas autoritatem un tifumibas prasibam. Bes šchaubam tahdu jaumeišhu laulibas buhs nelaimigas, jo tee ari laulibas kopdšihwē zentisees išwest jawu neapwal- ditu eegribu, teem ari nebuhs zeenibas pret laulibas iweh- tumu un winas šwarigeem ušdewumeem. Tee prot wez- nigi sobotees par „laulibas šaku kašlā maušhānu“, lauli- bas juha ušnemšhānu u. t. l. Šhi pate daudšinatā „brihwiba“, jeb pareišaki šakot „patwala“ ir galwenais ee- meišs laulibas kopdšihwes iršhānai un tifumibas pa- grimšhānai, jo iehi patwala dšen laulatos draugus beš- prahtigā išdšihwē, kas nepasihit ne robeschu, ne aiššpreedumu.

Šrefhā nodaka.

Ko šaka Heinrichs Vozkijs (Vozkij) par laulibas problemam.

Buhtu leels muhju darba truhkums, ja mehš šawus lašitajus neeepasihstinatu ar iehi eewehrojāmā rakstneeka un teologa grahmatu par laulibu (das Buch der Ehe). Šurā autors iššaka šekošhas domas: Lauliba ir diwu brihwu individualitašhu šekšwala, šaimneeziska un šabiedriška

kopdsihwe. Atrast jew peemehroto dsihwes beedru ir tas
 wisgruhtafais, kas dsihwê isdodas. Daudsi weiz leelus
 apbrihnojamus darbus, šafneedš leelu šlawu un isžilu
 šlahwokli šabeedribâ, bet neprot atrast jew peemehroto dsih-
 wes draugu, un tapehž wiau laulibas dsihwe ir nesekmiga
 un gruhta. Seeweete ilgojas pehž wihra ar stipru, no-
 teiktu raksturu, wihrs atkal meklē maigu, laipnigu šewu,
 lai to pašargatu un aisstahmetu dsihwes zihnâs un gruht-
 tibâs. Tas noteek pehž lituma, ka pretejibas weena otru
 peewelf. Wihrs meklē šawu otro „Es“, kas wiau apmee-
 rinatu un papildinatu, palihšsetu winam staigat dsihwes
 gruhstos zelus, daritu wina namu jeb wina mitekli patih-
 šamu un peemilzigu. Šauliba ir šawstarpiga uftizibu.
 Seewai jabuht šawam wihram par draugu un palihgu un
 wina behrnu mihšlai mahtei. Šauliba ir diwu širsču ilgu
 peepildijums, un loti wehlams, ka ari wežaki diwu širsču
 deribai peekristu un to šwehtitu. Tad no tahdas šwehtibas
 isaugš dsihwes prezīga paaudse. Bet jabuht drošmei, lai
 waretu dotees laulibâ (Die Ehe ist ein Wagnis des Le-
 bens). Šai neweens, kas laulibâ dodas, nedomâ, ka winšch
 tur atradis šawu drošcho laimi. Tapehž pirms šaderina-
 šchanâs abâm pušem janofšaidro un jaatbild uš šekojo-
 šcheem jautajumeem: 1) Waj mans isredšetais (mana
 isredšeta) buhš peemehrots (peemehrota) manas dsihwes
 apstahfleem? 2) Waj es waru usnemtees atbildibu, ka es
 wiau iswehšlos par šawu behrnu mahti waj tehru? Scheit
 leeta grosas ap diwu personu laimi waj nelaimi, jo laulibâ
 weenpušigass laimes nawa. — Šatra lauliba
 isnihžina daudšas weltigas zeribas, jo abi laulatee draugi
 naw nekahdi šapru ideali, bet weentahrišchi mirštigi zil-
 weki, katrs ar šawâm ihpašchibam un kluhdam. Šauliba
 eenes muhšu dsihwê leelas pahrmainas, išrauj muhš no
 lihdschjinejâs dsihwes parastâs gaitas un rituma, eewed
 muhš jaunos apstahšlos un pašahwigi aizina muhš is-
 šchirtees par daschadeem šwarigeem jautajumeem. Šeelo
 laulibas nošihmi atklahj mums šekošchee bibeles wahrdi:
 „Tadehš wihrs atstahš šawu tehru un šawu mahti un pee-
 keršees pee šawas šewas, un tee buhš weena meeša“ (1.
 Mos. 2,24). Šewehrojot ka jaundibinatas mahjas dweh-

fele ir ņeewa, tad katrai jaunawai, kas domā dotees laulibā, jāprot pareizi rihkotees ņaimneezibas un mahjturibas leetās, jo jaunņalaulateem jaatrina leels uņdewums, jausbuhwē jauna kopdsihwe un proti tā, ka abi tajā waretu justees laimigi un ehrti. Mubņu wiņņwehtigakais ihpaņchums naw ne ņelts, ne ņudrabs, bet ņaws ņtuhritis, ņaws mahjas pawards. —

Bet pahrejot iņdeenās dsihwē, ņaktas leela zihna, jo lauliba ir ņaistihjuņi kopā diwus nelihdsigus garus, diwas lihdswehtigas waj nelihdswehtigas individualitates, diwas gribas un juhtas, wahrdu ņatot: diwas daschahdas paņaules, kas laulibas kopdsihwē pastahwigi ņadurās, un neņpehji weena otru pilnigi ispraņt. Schahdas ņadurņmes protams newar notikt beņ dsilakeem ņatrizinajumeem. Nā katrā zihnā, tā ari ņheit uswarēs stiprakais un ņaudēs wahjafais, un par to parasti israhdas, zif dihwaini tas ari islaurās, wihreetis. Beidsot abas ņarjojchās puņes ņalihgt puslihdsi zeeņchamu meeru, tomehr pilnigas draudņibas un ņaņtanās tahdās laulibās nawa. Bet kad ņadurās lihdsigi weenahdi stipri ņpehti, tad pazelas zihna ap to, turpinat waj pahtraukt kopdsihwi, kahdu zihnu daudsi neņpehji isturet un atņahjot kaujas lauku, ņchkiras. Bet laimigi ir tee, kas ņchahdu zihnu iswed lihdsi galam, kas mihle un zer tur, fur leekās nekas nebuhtu mihlejams un zerams. Tee beidsot ņanem ņawas isturibas ņkaiņto algu, tee isjuht, ka newar buht leelafas laimes ņheit wirs ņemes, fur wiņpahra zeeņchanas pahrsiwer preekus, kā winu tit ņarņtās zihnās eeguhta laulibas kopdsihwe.

Gewehrojot to, ka laulibā ir apņlehpti zilwezes dihwibas dihgli, nepeezeeschams meers un ņatiziba jaunajā mahjā, lai ņchee dihgli waretu netrauzeti augt un attihņtitees. Tapehzi jaunņalaulateem jaatņahji weeni paņchi, no wianu kopdsihwes isņlehdņamas wiņas „treschās personās“, netif ween tā ņauzamee „mahjas draugi“, bet pat jaunņalaulato wezati, jo peedņihwojumi rahda, ka ņchis „treschās personās“ ir trauzejuņchās jaunņalaulato meeru un ispostijuschās neņkaitamu laulibas laimi ar ņaweem warbuht ari labi domateem padomeem. —

Laulibas mehrtis ir gimene, vienas pamatos gul seksualu dzīvē, seksualu tēstīmu pirmatnējais spēks, jo bērni uguns kura zilveze nemas newaretu pastahwet. Ar schein spēkēem stahw zeeščā sakarā mihlestiba, dzīvēs preekš, juhtu pašaulē, mahkšļa un dailuma ijjuhā. Bet kā elektrības spēks leetderigi leetots apgaišmo un apšilda muhju mahjoklus, bet pretežā gadījumā war muhs pat nogalinat weenā azumirkli, tā tas pats ari noteek ar dšimuma spēku. Tas tāpat nav leetojams pehš patikas, bet dabas un tikumības sprauštās robeščās. Tas kā šwehta uguns ir leetojams ar paščawaldischanos, ar mihlestību un šaudšību. Par to mehš lajam bibeles pirmajās lappuščēs, ka Deews šwehtijis zilwekus un teem šazijis: „Augļojatees un wairojatees un peepilbeet semi un pahrwaldait to!“ Bet pahrwaldit semi nosihmē wišus semes spēkus, tān škaitā ari šawus pašča spēkus šawaldit, jo tikai tad mehš kluhšim par walditajeem, kad spēhjam semi paščus pahrwaldit. Deewa mums dotee gara un dwehšeles spēki izžel muhs tahlu pahrejeem semes radijumeem un dara muhs ari spēhjugus šawus šifškus spēkus, kas mums ir kopigi ar pahrejeem dzīhwneekeem, tai škaitā ari šawu dšimuma spēku, šawaldit. Seemeetes organišmam ir nepeezeeščami šinami atpuhšas laiki gruhšneezibas un dšemdibas periodos, kas šafin un jaeemehro katram wišreetim, kas grib eestahtees laulibā.

Nahkamās paudšes labā nepeezeeščama monogamija (weenšeewiba), jo behrnu augščanai un audšinaščanai ir wjadšigi tehws un mahte. Un tas ari ir Deewa prahts, kas radijis wišreeti un šeeweeti un tos neščširami šaweenojis zilwezes zilts wairoščanai un uštureščanai, pee kam šeewai peeder mahjš apkopščana, bet wišra darbs pa leelafai dafai norit ahrpus mahjš. Bet abi strahdā weenu darbu, kas ir weltits šawai un šawu pehznahkamo šifšfai un garigai labklahšibai. Wehštūre mums mahža, ka zilwezes panahkumi stahw zeeščā sakarā ar laulibas dzīvēs pareišu attihštību un weščanu. Kur tā šabruhš, tur šabruhš ari tautu kultura. Kas laulibā

dodas, tam jāšina, ka viņš ar to eestahjas neiffakami
šwehtigā un šwarigā darbā, leelu wehr-
tibu raščošānā, kuru nošihmi, atteezibā uš atse-
wiščku personu un wišas zilwezes wajadšibam peenahzigi
aptwert un zeenit nemaš naw eefpehjamš.

Bet weenigi tahdas laulibas war buht laimigas un
Deewa šwehtitas, turās laulatee draugi weens otru at-
balsta, labprahť nes weens otra nastas, weens otru neap-
šuhds, bet aisstahw, weens otram uštizas un galwenā fahr-
tā, weens otram peedod šawstarpigos grehtus un kluhdas.
Šhta lauliba ir „leela peedoššanas škola“. „Atdotees un
peedot“, ir winaš dewise, winaš dšikais likums un nošleh-
pums. Šhi peedoššana šaweeno laulatos draugus nei-
tai šawā starpā, bet teešhi ar Deewu. Tee weens otram
kluhst par preesteri un widutaju, šaka muššu reformatorš
Dr. Luters. Nr tikai weens zelšč, kas špehš pašauli
glahť, t. i. mihleštiba, kura neraugotees uš to, ka
tā wišu šina, tomehr war wišu zeest, wišu panest un wišu
peedot. Ta ir wišlabakais gimenes laimes šargs. Nā
„Deewa zelšč“ ir tas, ka wihrs un šewa dodas lau-
libā, un kopā dšembina un audšina šawus behrnus (1.
Mos. 1,28), tā „Kristus zelšč“ ir tas, ka laulatee
draugi weens otru mihlē, weens otram uštizas, weens o-
tram peedod, jo zilwezes pestiššana balstas ne uš šo zitu,
ka ween uš šchahdu leelo kalpošanas špehku (Mat. 20,28).

Tahdā weidā lauliba ir šwehto peenahkumu ispildi-
šana pret nahkamām paaudšem. Tikai iščili zilweki, še-
kojot šawām augštām gara dahwanam un šawas dšinas
leeleem šawas tautas, walšts un pat zilwezes labklahjibu
aptwerošcheem ušdewumeem, drihšť no laulibas atteif-
tees. Turpretim neprezeto šeweefchu darbs, kas ir wel-
tits dšihwes pabehrnu gruhťā likteņa atweeglošanai un
šlimo kopšanai, ir šoti wehrtigs un teizamš.

Beigu wahrds.

Weidsot jawu rakstu par kristigas laulibas buhtibu, nofihmi un usdemumeem, apskatijim ihjumâ safneegtos rezultatus. Ir noskaidrojusees leela starpiba starp „prezeſhanos“ un „kristigo laulibu“. Pirmâ ir zilweziſka, otrâ deemwiſka eefahrtâ. Kas laulibu uſfkata kâ rotaku, kâ iſdemwibu, jawu ſekſualo teekſmju apmeerinaſhanai, jeb kâ kaſhdu a p g a h d e s e e ſ t a h d i ar materialeem labumeem un dſihwes chrtibam, tas paſemo Deewa eeſtahdito laulibu. „Prezeſhanâs“ wehl naw „lauliba“, bet tika i „w a h r t i“, kaſ turp wed. Tad tika i ſ a h k a s l a u l i b a s u ſ d e w u m i, kuru mehrkis ir gimene. Zilweſi pa leelakai dakai dodas laulibâ bej jebkaſhdas ſinaſhanas par to, kaſ iſſti ir lauliba, kaſhdi ir winas usdemumi un kâ tee buhtu weizami? Tapeh3 ari wiſleelakaiſ laulibu ſkaiſ ir nelaimigs un nenormalſ. Tahdâs laulibâs weens otu neſaprot, tur dſihwo weens otram blaſus, weenal-dſigi, waj ari paſtahwigos ſtrihdos un kildâs. Bet katra nelaimiga lauliba ir ſehrgas pawards nahka-m à m p a a u d ſ e m. Sekſualitate (dſimuma teekſme) kâ baudas lihdsjeklis pati par ſewi, atſchirta no laulibas kopdſihwes, ir kluwufi, kâ mehſ to augſchâ redſejâm, par z i l w e z e s l a h ſ t u. Beſbehrnu laulibas tâpat ari ween-waj diwbehrnu laulibas ir noſodamas, jo katras tautas nahkotne un droſchiba ſtahw zeeſchâ ſakarâ ar winas eedſihwotaju ſkaiſa peeaugſchanu waj maſinaſchanos. Bet paſtiprinata prezeſhanâs, kâ peedſihwojumi peerahdi ja, wehl n e n o ſ i h m e b e h r n u r a ſ c h a n o s. Galwenâ wehriba japeegreeſch dſimſtibas paſtiprinaſhanai, jo tautas war dſihwot un paſtahwet tika i pie 3—4 behrnu ſkaiſa katrâ gimenê. Bretejâ gadijumâ ſahkaſ tautas iſmirſchana. —

Par ſcho ahrfahrtigi ſwarigo leetu nupat ſpreeduſi Italijas ſaſchistu leelâ padome, kura par „normalgimeni“ uſfkata tika i tahdu, kurai wiſmaſ p a l i k u ſ c h i d ſ i h w i t ſ c h e t r i b e h r n i. Weenu un diwbehrnu gimenes

ejot ušķatamas par „patologiskām sociālām parahdibām”. Lai veicinātu dzimstības pastiprināšanu padome atļina par wehlamu, ka daudsbērnu gimenem netikai buhtu preešķirami leelaki materiali atweeglojumi nekā teem, kas apmeerinas ar weenu waj dimeem bērneem, bet šāini noluhkā buhtu grosams ari mantošanas likums tahdā weidā, ka bērni war mantot wiju wezaku mantu tikai gadījumos, ja to ffaits šajneefs tšhetrus. Trihs bērni warot mantot trihs zeturdalas, diwi puši, bet weens tikai zeturdalu. Pahrpalikuhšās mantojumu dalās nonaht walsts rokās. Ja kahdai gimenei bērnu nemas natw, tad wifus tās kapitalus un ihpaschumus manto walsts. Lihdsšchinejai „egoistiskai” gimenei jaskuhst „walstiskai”. „Brihwiba” laulibas kopdsihwē, kā to lihds šim šapratuschi, pateesi ir „patwala” un tautu spēhka išķķeešana. Ja no privatas šaimneezibas prasa „rašhibu”, tad no gimenes us preešču buhs japrasa „augliba”. Tiklab neraščigs darbs, kā ari gimenes, kurām natw bērni, ir iswirtibas pašihmes. Tahdi pašchi usfkati walda ari naziõnalsocialistiskā Wahzijā. Tā ari prasa, kā „minimumu” tšhetru bērnu gimenes, un winas jaunajos joda likumos paredseti ahrfahrtigi stingri jodi par laulibas pahrkahpišanu — pat lihds 10 gadu zeetuma.

Gewehrojot, ka nupat minetas „patologiskas sociālas parahdibas” t. i. tureschanās pee ween- waj diwbērnu sistemas, neaprobeshoti walda ari muhsu gimenēs, kas apdraud ari muhsu tautas eksistenzi ar ismiršānu, tad fāščistu leelās padomes atfinumi šāini leetā buhtu wehrā nemami un nopeetni pahrdomajami ari no muhsu waldbibas pufes.

Weidsot wehl pahris wahrdu par laulibas buhtibu, nosihmi un usdewumeem? Par šcho tematu flawenais wahzu dsejneefs Gete (Goethe) faka, ka lauliba ir wijas kulturās šahkums un gals, ka tā ir tik pat weza kā pati zilwege, kā wina ir pate dsihwe”. — Daudsi un šwarigi ir seemas usdewumi laulibā. Winai jabuht: 1) šawa wihra draudšenei, 2) šawu bērnu

mahtei un 3) fawas mahjas faimneezei. Wiß tas
 praja leelu fififku un garigu spehku krahjumu, un schahdu
 spehku faprahtigu leetoſchanu. Wißs turpretim ir ai-
 zinats par fawa nama buhwetaju un ir atbil-
 dig s par jawu un fawas gimenes fififko un garigo lab-
 klahjibu. Schahdus fawus peenahkumus daudsi na-
 matehwi lahga neapſinas. Tee dauds wairat usmani-
 bas, ruhpu un spehku walti fawam amata m, wei-
 kala m un pat blakus leeta m. Tas ta nedrihft
 buht! Laba dala schis usmanibas, ruhpu un spehku ja-
 seedo fawas laulibas kopdsihwes kahrtigai ifkopſchanai,
 tad dauds kas labotos laulibas kopdsihwe. Lauliba ir Ra-
 ditaja lemta dſimuma kopiba, turâ apweenojas wißs tas,
 kas abeem dſimumeem ir schkirts. Lauliba ir dweh-
 ſelu kopiba, zilwezes augstakâs buhtibas isteik-
 ſme. Lauliba ir atbildiba, griba buht uſtizi-
 gam, griba ottram peedot un panest otra
 nastas un zihnitees par wißu labo un ſwehto.
 Lauliba ir debestehwa ſirſnigs wahrds, fo
 winſch ſaka teem diweem, kas laulibu noſlehguſchi
 un tapeh3 katrs no teem ir ari Deewa wahrds fawam
 laulata m draugam, lauliba beidſot ir lihds-
 daliba Deewa noſlehpumâ. —

Gruhths un ehrſchſains ir zilweka dſih-
 wes un ari laulibas kopdsihwes zelſch. Lauli-
 bas ſahkumi eet zaur kaiſlibam un zihnam, bet
 jotahlat ſchis zelſch wed, jo wairat noſkaidro-
 jas un iſſuhd ſchi zela gruhthumi, jo miß-
 leſtiba, kâ kriſtigas tizibas ſkaiſtakais
 auglis uſwar wißus ſchkehrſchlus un apſkaid-
 ro uſtizamo laulato draugu dſihwes
 gaitas. Sauniba, meefas ſpehks, ſkai-
 ſtums... wißs tas pahreet, bet pahrdſihwo-
 tas laulibas garigas bagatibas wißu to ar
 uſwißu atſwer. Daimigi ir laulatee draugi, ku-
 reem dota ſchehlaſtiba peedſihwot ſawu mißlo behrnu un
 behrnu behrnu widû, ſudraba un jo wairat ſelta
 ſahſas, jo teem katra jauna deena ir meera un

preeka dahwana, tee naw par walti djihw-
juſchi, bet iſpildijufchi Deewa doto uſdewa-
mu. Tad ari nahwe wiaus wairs newar iſſchirt,
jo ta wineem ir weenigi pahreja jaunaja,
bagatakâ un muhſchigas mihleſtibas ſta-
reem apſkaidrotâ djihwibas poſmâ.

Ro. Deewa wahrdi ſafa par laulibu.

A. Wezâ deribâ:

Un Deews radija zilweſu pehz ſawa gihmja, pehz
Deewa gihmja winſch to radija, un radija toſ mihreeti
un ſeeweeti. Un Deews toſ ſwehtija, un Deews uſ teem
ſazija: auglojatees un wairojatees un peepildat ſemi un
pahrwaldait to un waldait par ſiwim juhrâ un par put-
neem apakſch debeſs un par wiſam dwaſcham, ſas leen
wirs ſemeſ.

(I. Moſ. gr. 1. n. 27.—28. p.)

Un Deews tas Kungs taiſija Adamam un wina ſee-
wai uſwalkus no ahdam un teem toſ apwilka. Un
Deews tas Kungs ſazija: redſi, zilweſs ir tapis kâ weens
no mums, atſihdams labu un ſaunu, un nu, lai tas ſa-
wu roku neiſſteepj un nenem no ta dſihwibas kofa un
neehd un nedſihwo muhſchigi, — tad Deews tas Kungs
to iſſſina no Ghdenes dahrja, lai tas to ſemi ſtrahdatu,
no ſa bija nemts.

(I. Moſ. gr. 3. n. 21.—23. p.)

Jo preekſch manas atnahſchânanas tew bija maſums,
un tas ir leelâ pulkâ wairojees, un tas Kungs tewi ſweh-
tijis zaur maneem ſoſeem; un nu, tad tad man buhs
apghdat ſawu namu?

(I. Moſ. gr. 30. nod. 30. p.)

Tew nebuhs laulibu pahrfahpt.

(II. Moſ. gr. 20. n. 14. p.)

Un kad kahds mihrs laulibu pahrfahpj ar zitu ſeewu,
tad winſch laulibu pahrfahpj ar ſawa tuwaka ſeewu, tam
buhs tiſt noſautam, ir tam pahrfahpejam, ir tai pahrfah-
pejai.

(III. Moſ. gr. 20. n. 10. p.)

Un es ar temi řadereřhos uf muřřhibu, un es ar te-
wi řadereřhos taiřnibâ un teeřâ un řehlastibâ un ap-
řehlořřhanâ.

(Hof. gr. 2. n. 19. p.)

Raugi, behrni ir manta no ta Runga, un meeřas
augliř ir dahwana.

(127. Dahw. đř. 3. p.)

Tawa řeewa buřř kâ augliř wihna kořř ap tawu
namu, tawi behrni kâ eljař řari ap tawu galbu.

(128. Dahw. đř. 3. p.)

Tikla řeewa ir řawa wihra froniř, bet netikla ir kâ
puweřři wina kauloř.

(Sal. řař. w. 12. n. 4. p.)

Kař řeewu atradiř, tař atradiř labumu un mantojiř
řehlastibu no ta Runga.

(Sal. řař. w. 18. n. 22. p.)

Namu un mantu manto no wezařeem, bet prařtigu
řeewu no ta Runga.

(Sal. řař. w. 19. n. 14. p.)

Tikuřřu řeewu, kař tařdu atrod, pahri par pehřlem
ii winař dahrgumř.

(Sal. řař. w. 31. n. 10. p.)

Řihrafa gudribas grařmatař 26. nodařa.

B. Ĵaunâ deribâ:

1. Ĵar laulibas řwehtumu:

Ĵo řřiř ir Deewa prařř, ka juřř topat řwehti, ka
jumř buřř atrauteeř no netiklibař.

Ka ikweenam buřř finat řewim draugu mantot řweh-
tiřřhanâ un godâ, ne kařribas řehrgâ, kâ ari tee pagani,
kař Deewu nepařiřřt. Ĵo Deewř muřř natw aizinajiř uf
neřřřiřřtibu, bet ka topam řwehti.

(I. Deřal. 4. n. 3., 4., 5., 7. p.)

Lauliba lai ir godiga pee wiřeem un laulibas gul-
ta neapgařnita; bet netikluř un laulibas pahřkařpejuř
Deewř řodiř.

(Ĵbr. gr. 13. n. 4. p.)

2. Pret laulibas šķiršanū:

Bet es jums šafu: kas no šavas ņeemas šķiras bej ween netiklibas mainas dehl, tas wīnu spēesch laulibu pahrfahpt; un ja kas atšķirtu prezē, tas pahrfahpj laulibu.

(Mat. ew. 5. n. 32. p.)

Šweens, kas no šawas ņeemas šķiras un prezē zitu, tas pahrfahpj laulibu, un ikweens, kas weenu no wihra atšķirtu prezē, tas pahrfahpj laulibu.

(Luhf. ew. 16. n. 18. p.)

Bet teem laulateem pawehlu ne es, bet tas Rungš, lai ņeema nešķiras no wihra.

(I. Kor. 7. n. 10. p.)

3. Rā jādšihwo laulibā:

So šhis ir Deewa prahts, ka juhs topat šwehti, ka jums buhs atrautes no netiklibas, ka ikweenam buhs finat ņewim draugu mantot šwehtiščanā un godā, ne kahribas ņehrgā, kā ari tee pagani, kas Deewu nepašihst.

(I. Tesalon. gr. 4. n. 3.—5. p.)

Tapat juhs wihri, dšihwojeet prahstigi ar ņeeweti, kā ar to wahjako rihku un dodat tām godu, kā šchehlastibas un dšihwibas lihdsnantinezem, lai juhju luhgšchanas netop aiskawetas.

(I. Pet. gr. 3. n. 7. p.)

4. Pret laulibas pahrfahpejem:

Suhs efat dširdejufchi, kā teem wezajeem ir ņazitš, tew nebuhs laulibu pahrfahpt. Bet es jums šafu, ka ikweens, kas ņeemu ušfata to eefahrodams, tas ar wīnu laulibu jau pahrfahpis ņawā firdi.

(Mat. ew. 5. n. 27., 28. p.)

5. Par gimenes dšihwi:

Bet es gribu, ka juhs finat, ka ikkatra wihra galwa ir Kristus, bet ņeemas galwa ir wihrs, bet Kristus galwa ir Deews.

(I. Kor. gr. 11. n. 3. p.)

Juhs wihri, mihlejeet ņawas ņewas, tã kã ari Kri-
stus to draudņi mihlejis un pats par to nodewees.

(Eņef. gr. 5. n. 25. p.)

Juhs ņewas eĶat paņlauņigas ņaweem wihreem kã
tam Kungam. Jo wihrs ir ņewas galwa, kã ari Kristus
draudņes galwa. Bet ka ta draudņe Kristum ir paņlau-
ņiga, tãpat ari ņewas ņaweem wihreem wiņãs leetãs.

(Eņef. gr. 5. n. 22.—24. p.)

Tãpat ari jums ikweenam buhs ņawu ņewu mihlet
kã ņewi paņĶu; bet ņewa lai bihstãs wihru.

(Eņef. gr. 5. n. 31. p.)

Ismantotãs literaturas raņditajs teem, kas plaņĶaki grib
eepaņihtees ar apņpreesto jautajumu.

Dr. Chr. Ernst Luthardt, Vorträge über die
Moral des Christentums. Leipzig 1889.

Heinrich Hotzsch, Das Buch der Ehe.

Dr. Ludwig Lemme, Christliche Ethik. 2. Band.
1905.

Wilhelm Schreiner, Wir Männer in der Ehe.

Hermann Bessel, Die zehn Gebote.

Adolf v. Schlatter, Die christliche Ethik. Stutt-
gart, Calwer Verlag.

Max v. Gruber, Hygiene des Geschlechtslebens.

Marie Stopes, Das Liebesleben in der Ehe. Zürich.

Emil Peters, Jugend, Liebe, Leben.

Julius Schieder, Gehorsame Ehe. Furche Ver-
lag. Berlin 1937.

Prof. Dr. theol. R. Kundziņš, Ap leelo dņih-
wes mihflu. Riga 1936. g.

Doz. Dr. theol. Alb. Freijs, Par ņwehto un
labo. ReliĶiņkas un etiņkas apzeres. Riga 1936. g.



7. Rīgas Sv. Trihsveenības baznīcā archibīskaps prof. Dr. L. Grūnbergs eeswehtija par mahžitaju kandidatu Pēteri Daiwīnu. Wīnsch nosīhmets par Grobinas eezirkna wīkaru.

Dundagā atkļahja un eeswehtija jaunu aīssar-gu namu. To eeswehtija Piltenes eezirkna prahwests A. Jaunscems, peedalotees mahz. Keīnsōnam.

9. Ministru kabinetš nolehma nobībinat „Lehwsemes balwu“, t. i. kapitalu, kura auglūs īssneegs fā godalgas par šafneegumeem finatnē un mahkšlā.

11. Rīgā miris Latwijas unīwersītatēs profesors Dr. A. Dauge, kas daudš strahdajis paīdagogījas laufā un kshdus gadus bijis ari īsglīhtības ministrs. Wīnu paglabaja 14. martā Rīgas Seelajos kapos.

Ministru kabinetš nolehma ar 1. aprīli nobībinat Sabēdrīklo darbu ministriju. Par šchīs ministrijas wadītajū aīzinats ministrs A. Behrsīnsch.

12. Baznīzas wīrswalde šawā sehde nolehma pahrdewet mahžitaja „muischas“ par mahžitaja „mahjam“.

13. Latwijas gaidū organīfāzija atklatījās uš 15 gadu darbību. Šakarā ar šwīnībam notīfa deewfalpojums Rīgas Sv. Jahnā baznīcā, kurā peedalījās archibīskaps Dr. L. Grūnbergs, prof. W. Maldonīs un mahz. A. Mitulis.

Smīltenē šahfās Brahlu draudses apweenības waldes konferenze garīgās dshīwes padīlīnāshānai. Tīka notureti wairaki deewfalpojumi un nolāfīti referāti. Konferenzi apmekleja ap 300 zīlweku.

14. Rīgas Mešča kapos notīfa pirmā walsts presīdenta J. Lschakstes 10 gadu nahwes deenas atzere, kurā peedalījās walsts presīdents Dr. K. Ulmanīs un daudš muhšu šabēdrības redšamako pahrstahwju. Šwehtrunu teīza archibīskaps Dr. L. Grūnbergs. Iuhgīshānas wahrbus prahw. A. Rundsīnsch un mahz. J. Kullītīs. — Atzeres šwīnības notīfa ari Jelgawā.

14. Kuldigas basnizā notika jaunās liturģijas mehginājums. Liturģiju vadīja Kuldigas draudzes mācītājs A. Sakarnis, sprediķoja māc. Dr. A. Freijs.

Rīgā flēhdsja daiļamatneezības ištahdi. To apmeklejušās apm. 90.000 personu.

17. Latvijas universitātes padome nolēmuši peeteologijas fakultātes atvēhrt pareištizigās teologijas nodalu.

Rīgā valsts papirpēestumē finantsču ministrs L. Čhēis atklahja Latvijas naudas kaktumi.

20. Aisfargu organizācija atktatijās uš 18 gadu darbibu. Atzēres šwinibas eewadija ar Brahlū kapu apmeklēšanu, kur nolika wainagu fritušeem wāroneem.

20. Šsnahzīs Jaunās deribas jaunais tulkojums, kas eespeests latianu burteem. Šcho tulkojumu 24.000 eksemplāros isdewuši Britānijas un ahrsemju biheles beedriba un tas eeseets maksā Ls 1,—.

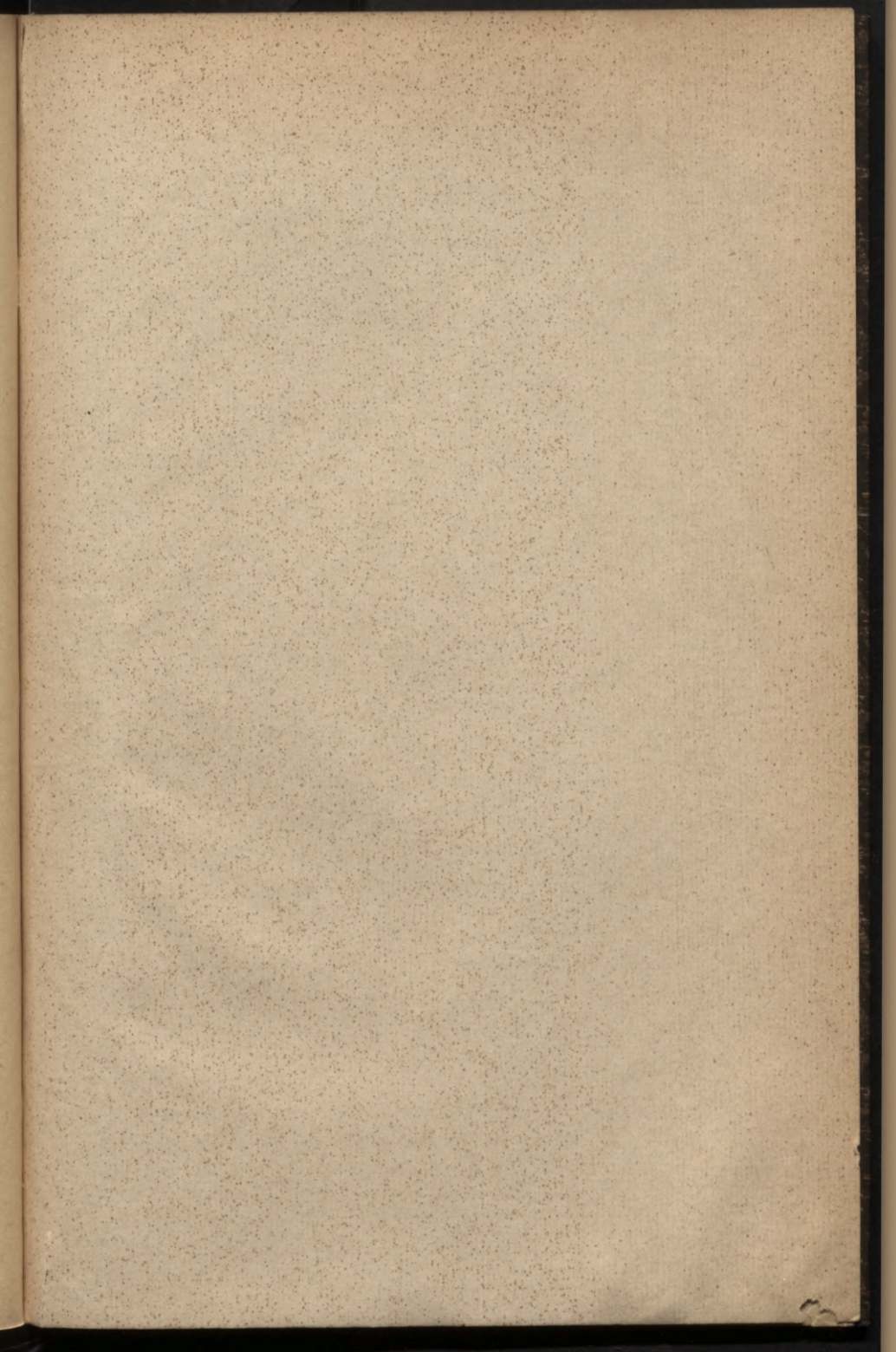
21. Lugaschos eeswehtija jauno pagafstā namu.

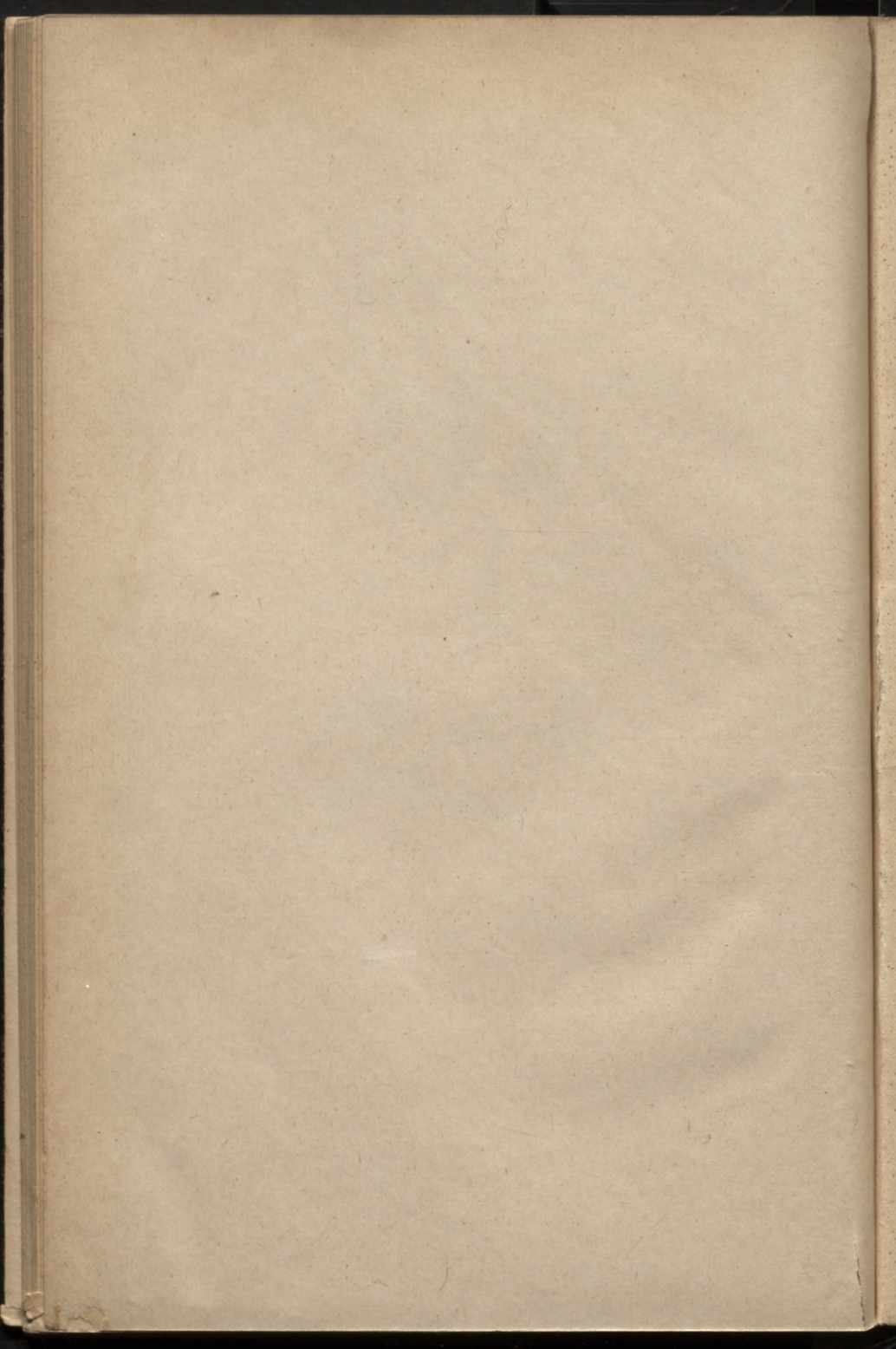
23. Ministru kabinetis eezehlis lihdsšchinejo školu departamenta direktora weetas ispilbitāju Karli Djo linu par šchi departamenta direktoru.

28. Deeldeenu šwehtkos deewnami bija luhdseju pahrpilditi. Archibiskapa katedralē šwehtku sprediķi jazija archibiskaps prof. Dr. L. Grūnbergs.

7. APR. 1937

54510






3

[-60]

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA



0308028646

Lat. 1